

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetük meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) címzendők.

A hirdetési díjzabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Áron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**.

Az erdélyi pinczeegylet pinczéiben.

Okos gondolat volt az erdélyi pinczeegylet igazgatóságától, hogy egész Kolozsvár város polgársága számára borkóstolók rendezését határozta el. Ez által szélesebb körben lesznek ismertté borai a polgárok közt is maradt még fenn annyi Noé hajlamaiból, hogy szívesen elnéznek egy kis borizelőre.

Szép számmal voltunk együtt a mult vasárnap is az első borkóstolón. Egyetemi tanárok, az arisztokracia pár tagja, hivatalnokok s többen mások az intelligentiából egyenként a föld alá kerültek, még pedig az egyetem épülete alá, ezuttal a hordókban kutatni a tudományt. Egy egy kis poharat nyomtak a kezünkbe, a hogy elhagytuk a napvilágot s eként felfegyverkezve, az alvilág egy hosszú csarnokába jutottunk. Az egyetem épülete alatt elterülő pinczék magukban a rendkívüliségek közé tartoznak s alig ha akad sok másuk a magyar birodalomban. Jézusita építmény az egész, az egyetemmel együtt s a jézusiták ugy látszik különös előszeretettel viseltettek a jó pinczék iránt s nem kevesebb gondot fordítottak ezek, mint a templomok jó módu megépítésére. Hatalmas alkotású és öles keresztfalak által met-szett boltozatok alatt terülnek el a pinczék s például a főcsarnok hosszága, ha jól számítottunk, a Király utcától a Farkas utcaáig ér ki. Tiszta minden helyiség, s itt az alvilág gyomrában nyugalommal hevernek kettős sorjával egymás hátán a meg-

számlálhatatlan sokaságu hordók Ez egy pinczében mintegy 22 ezer veder bora fekszik az egyletnek. Pinczét azonban az egylet a városon többet tart, összesen mintegy 50—60 ezer veder bora van készletben s e „hámozott szőlő“ mintegy negyed millió forintot képvisel. Lám mit érhetni el egyesületi uton, ha kitartás és szellem párosul vele.

Elég az hozzá, hogy mi megindultunk a hordók között s azon módon, mint egykor ugyanitt a jezsuita páterek, elkezdtuk kóstolni a „hegy levét“

Ide igtatjuk egy szakértő jegyzeteit az izlelés eredményeiről:

Kóstoltatott először is az ötöd osztályu asztali bor, mely mint legutolsó osztály is és legolesőbb, kellemetes, könnyü bornak találtatott. Továbbá az asztali borok minden fajtája, melyek mindegyike az árák fokozata szerint a maga osztályának telyesen megfelelt; különös elismerésben részesült az első és harmad osztály.

Ezekután kóstoltattak, a még osztályzatlan 1873 és 1874-iki borok, melyek között különösen kitüntek és általános elismerésben részesültek az 1874-iki czelnai borok.

Következtek a pecsenye-borok. A kóstolás az 1862-iki küküllő mentivel lett megkezdve, mely rendkívüli testessége és mégis kellemetes simasága által, méltán illik a pecsenye-borok közé. Ezt a mezőségi követte, mely illatosabb lévén, több testességben részesült. Következett egy fiatal, de által-

nos elismerésben részesült 1873-iki erdélyi v. egyes, mely rendkívül zamatos és kellemes simaságu kristály tisztasága által, mint több vidék terméséből összeállított bor, méltán részesült közetszésben. Muskotály ugyan azon évből, igen jó, 1862-iki Som nagyon testes erős, de kellemes bor, az eddigiek között az első helyet foglalja el. Ezek után a tasnádi borok melyek mind kitünők, de különösen az 1846, és 1834 beli, meglepő szép borok, rendkívül illatosok.

Az 1862-beli törökhegyi, rendkívül cukrossága és szeszessége miatt, páratlan kitünő bor, méltán nevezték az eddigi kiállításokon is fejedelmi bornak (Majestät-Wein); az 1846 szivási még amannál is cukrosabb, annyira, hogy jelenleg is teljes forrásban van, melyen ugy látszik a természet 30 év alatt rendes közönséges pinceze temperatura alatt elkészülésében keveset sigíthetett, s csakis az okszerű pincezekezelés fogja teljesen helyreállítani, mert így magára hagyva, meg vagyunk győződve, hogy még 30. év sem lenne elegendő azon bor teljes elkészülésére.

Kóstoltatott még ezen pinczében az 1827 beli herepei, mely nem csak ritkasága, hanem, kellemes olajossága, kedves illata által mindenik felett áll.

Több helyen lévén az egyletnek pinczéje, a kóstolás folytatása végett egy más pinczébe kellett mennünk, hol ismét újabb borokon kezdődött a kóstolás, mégpedig a 1873-iki Wälc h riesling en, ugyan ezen fajtából 1874 és 1872-beli is kóstoltatván; még fiatal de kitünő borok. Rajnai riesling szinte mind a három év 1872—73 és 74 kóstoltatott; az 1872-iki mint már teljesen kész bór kitünő, de még nagyobb tetszésben részesült a még teljesen készületlen állapotban levő 1874-iki. Ezek után az 1873. 1874-iki Traminererek, 1873—1872-iki Sauvignon, mely nem csak mint egészen új fajbor, hanem eddig valóban ismeretlen tulajdonságai által tűnik ki, igen kellemes zamatu, mely zamat sem a riesling-, sem a Tramineréhez nem, de inkább valami kellemes virágillathoz hasonlítható. Az 1872-iki sokkal illatosabb az 1873-ikinnál. Ezt követte az 1874 évi Som-Leányka, ugy látszik jó évben, mint minőnek épen az 1874-it számíthatjuk ennél kitünőbb bort Erdélyben egyik faj szőlő sem ad, mert ezen bor már most kora ifjusá-

gában annyi kitünő tulajdonokkal dicsekszik, mit más fajoknál ok nélkül keresünk.

A kóstolás befejezéseül burgondi, Oporto és Carbenet veres borok következtek, melyek közül a Carbenet emelkedett ki, mint legkellemesebb veres bor.

Az eredmény mindenestre feunhangon dicséri a derék életre való pincezeegyletet. Különös elismeréssel emeljük ki a kezelés tisztaságát, a borok szakszerű osztályozását.

Hogy pedig a szép társaság milyen hangulatban került a napvilágra, mintegy 36 különnemű bor megizlelése után, azt hisszük, nem tartozik a t. olvasóra. Ha netalán találkoznék némely gyanakvó hitestárs, egész határozottsággal biztosítjuk róla, hogy zsinor-egyes léptekkel mértük hazajövet mindnyájan a járdakövet. (Kelet)

Bivalentó gazdáink érdekében!*

Azon bivalentó gazdáinknál, kik csak kisebb számu bivalent tartanak, sok helyen, s városokon csaknem általános, gyakorlatban van ama szokás, hogy midőn a fejős bival megszünik tejelni, eladják azt, s tetemes ráfizetéssel más tejelő bivalent vásárolnak. E gyakorlatnak károsolta nemcsak a mindannyiszor történő nagy ráfizetésben áll, hanem abban is, hogy igen gyakran jó fejelő bivalent adnak el s helyébe olyat kapnak, melynek tejmenyisége nem téríti meg a ráfordított tartási és gondozási költséget. Mindenesetre káros ez eljárás, s hogy mégis gyakorlatban van, annak indokál különösen két körülmény szolgál. Egyik az, hogy sok gazdának vagy helyisége, vagy takarmány készlete nincs elegendő, hogy több, kevesebb ideig meddő bivalentat is tarthasson; vagy pedig nincs türelme az új borjuzás bevárására, pénze pedig elég van, hogy a cserére mindannyiszor busásan ráfizessen. Másik körülmény az, hogy tenyész bivalent csak nagyon ritka helyen lehetvén találni, a bivalentenek párosítása a legtöbb gazdára nézve nehézséggel jár. Kiknél az említett körülmények első része forog fenn, azok nem fognak hasznot huzni e közleményből; de kik az utóbb említett nehézséggel küzdenek, talán megoldást találnak e sorokban.

Engelbrecht Károly, a keszthelyi m. kir. tanintézet állat-tenyésztési tanára, a szarvasmarha tenyésztéséről írt könyvének 50. lapján azt írja, hogy „a bivalent házi szarvasmarháinkkal való párosítása, mindez ideig, bár ezt több helyen erőszakkal akar-

*) Midőn ezen érdekes közleményre lapunk t. olvasói különösen figyelmet fordítottak, egyszerűen a megindulandó eszmecsere érdekében nyújtunk tőrt; a t. szerzőt pedig kérjük, hogy becses észleleteit koronként közölni ne tartsa meg.

ták elérni, egyáltalában nem sikerült.“ Innen vették-e, vagy más könyvből, vagy előítélet következtése, de tény, hogy gazdáink legtöbbje osztja e nézetet, mások pedig vagy nem gondoltak e kérdésre, vagy nem tettek kísérletet. Már pedig, a mint azt e sorok írójának több ízben tapasztalása bizonyítja, Engelbrechtnek fennidézett állítása vagy tévedésen alapult, vagy az elméleti tudomány hibás következtetése, de egyáltalában nem felel meg a valóságnak. E sorok írójának birtokában jelenleg is van három bivalborju, melyek bivalteheneknek erdélyi fajú fehér bikával eszközölt párosításából születtek, s melyek minden elfajzás nélküli valóságos bivalak. És másfelől van egy erdélyi fajú fehér tehene, mely bivalbikával eszközölt párosítás következtében épen most hasas állapotban van, s legközelebről le fog borjazni. Mindenik párosítás „kézből“ történt, s szigorú figyelem következtében kétségen kívül áll, hogy a vemhesség ama párosítások következménye volt.

Ha már tekintetbe vesszük, hogy a bivalteheneknek fehér bikával eszközözendő párosítása teljes sikerrel lehetséges; ha tekintetbe vesszük, hogy fehér bika csaknem minden községben található: nem enyészik-e el ama körülmény, mely a bivaltehenek párosításának elmaradását, tenyészbikák hiányával indokolja? És nem enyészik-e el ama képzelt kényszerűség, hogy jó fejű bivalainkat ismeretlen minőségűvel cseréljük el, vagy pedig a folytonos cserélgetés miatt évenként nagy összeget adjunk ki, indokolatlanul?

Mit mond ezen közleményre a természetrajz tudománya, azt nem tudom; de hogy gyakorlati kísérleteim sikert mutattak fel, azt képes vagyok bizonyítani. Annyi mindenesetre megjegyzendő, hogy a párosításokat megelőző hetekben fehér bikám a bival-istállóba, bival bikám pedig a tehenekhez volt kötve, s így kölesönösön egymáshoz szoktak volt. Azt sem tudom, hogy vajon a tudomány mit szól ahoz, hogy az ilyen párosításból származott ivadék vajon birni fog-e nemző képességgel, vagy nem? Erre gyakorlatilag is csak pár év múlva leszek képes felelni.

Általában pedig nincs szándékomban természetrajzi vitát provokálni; mint laicus, egyszerűen csak gyakorlati kísérletem sikeres eredményére kívántam figyelmeztetni a fennforgó kérdés által érdekelt gazdatársaimat.

Sz. A.

Utmutatás a Mezőség kopárainak befésítésára.

Irta: Fekete Lajos.

(Folytatás.)

A bálványfa telepítésére és szaporítására nézve az „Erdészeti Lapok“ 1863-ik évi folyama 365. lapján ezt olvassuk:

„A mi a bálványfa szaporítását illeti, az többféle módon történhetik, mely mind igen könnyű és biztos.

1-ör. Mag által. A mag tavaszkor faiskolák, kertek vagy veteményágyakba napos helyen elvettetvén $\frac{1}{2}$ ''-re ($1\frac{1}{4}$ cm.) a gereblye segítségével földdel és azután moh vagy szalmával befödetik. A mag igen sebesen csirázik, és a fiatal magoncok már első évben rendszeren 1—2 lábnyi (0,3—0,6 m.) magasságra nőnek. A veteményágyakat a gyomtól tisztán kell tartanunk, hogy a fiatal növények fejlődésükben ne hátráltsanak. Ha a mag mártiusban elvettetett, ugya fiatal növényeket erősödés végett június elején már plántatércsekbe ültethetjük által, a hol is azokat a kiszáradás ellen galyakkal kell védeni. Jövő tavaszkor a csemeték már átültethetők.

2-szor. Gyöksarjak általi szaporítás sokkal könnyebb és egyszerűbb s nem kívántatik más hozzá; csak hogy a fa körül köralakban a földbe keskeny, de oly mély árkot vájjunk, hogy a gyökök átvágassanak. Minden ilyen a törzstől elválasztott gyökérdarab már az első évben 8—10 lábnyi magas sarjat hajt, melyet azután ültetésre lehet felhasználni. Nem hazudunk, ha azt állítjuk, hogy egy fáról egy év alatt 500 csemetét lehet ekként nevelni.

3-szor. Gyök dugványok által. Vágjuk el a gyökereket 5—8 hüvelyknyi ($12\frac{1}{2}$ —20 cm.) hosszú darabokra s őszi vastagabb részükkel fölfelé dugjuk be a földbe. Az ily dugványok jövő tavaszkor már oly szép sarjakat hajtanak, hogy egy év múlva már fölhasználhatók.

4-szer. Dugványok által is lehet a bálványfát szaporítani, hanem ezen mód nem igen biztos és azért nem igen van használatban.

Alább megint:

„Milly ur, Bordeaux mellett, az ültetési helyen ekével egy mély barázdát szántat, melybe az egy vagy két éves bálványcsemeték 18 hüvelyknyi (0,5 meter) távolságban ültetnek; aztán eke segítségével ismét betakartatnak; két napszámos, ki az eke után megy, az ültetőcöknek egyenes állást ad és a földet körülöttük megnyomkodja. Jövő őszi minden második ültetőcök kihuzatván, új ültetésre használtatik; miáltal a két ültetőcök közti tér 3 lábnyi (1 meter) lesz. Az ilyen sorok egymástól 6 lábnyi (2 meter) távolságban állanak.“ „Egy katasztralis holdra 3200 ültetőcök (1 hectarra 10000) kívántatik.“

Az ültetésnek ez utóbbi módja a lehető legolcsóbb s nem kételkedünk benne, hogy az ákácznál is ép oly jó sikerrel lehetne alkalmazni.

A Karston tett kísérletek azt mutatták, hogy egy éves ültetőcök a sziklarepedékekbe ültetve is jól tenyésznek, ha szingyökerük le nem vágatik.

A fennebbi mivelési módokhoz még annyit teszünk hozzá, hogy a vetés azon módjai is jól sikerülnek, melyek az ákác megtelepítésénél elmondva voltak, csak hogy a magot megforrázni nem kell. A vetésnek csak az áll utjában, hogy a mag nagyon drága, ellenben az ültetést az ültetőcöknek magról és különösen sarjakról való rendkívül könnyű szaporítása ajánlja.

Egyébiránt a telepítésnek mindazon módjai, melyek az ákácznál a mezőégi kopárok beerdősítésére alkalmazva

elmondattak, a sarjasztást is ide értve, teljes mértékben állanak a bálványfánál is s így azok ismétlését teljesen feleslegesnek tartjuk.

V. A gyertyánfa.

A gyertyán megtelepítése a Mezőség kopár, többnyire száraz legelőin, magára előértvény nélkül meggyőződésünk szerint csak kivételesen sikerülne; legtöbbször azonban fárodzásunk kárba menne. De ezen árnytűró, a mezőségi climának különben megfelelő s a talaj javítására alkalmas fanemet melegen kell ajánlanunk a gyorsan növő, de a talajt nem eléggé beárnyaló ákác és bálványfa, valamint a tölgyesek közé.

A gyertyánfa magát kereskedési uton is beszerezhetjük, de biztosabb azt magunknak szedetni, a mi a gyertyánnak gyakori és bő magtermése mellett, és azon körülmény-nél fogva, hogy a Mezőségen itt ott előfordulnak, az azt környező vidékeken pedig éppen gyakoriak a magzó korban lévő gyertyánosok, nem ütközik nagy nehézségekbe. Ha a beerdősítés munkája itt-ott megindulna, különböző eszközök állanak rendelkezésre, hogy a magot keresők a magtermés felől a vidékekről tudósítást nyerjenek.

A gyertyán magját október végén és novemberben szedik: A csomókban függő magot kézzel leszakítja az ember, vagy pedig alátartott lepedőre lekopogtatja. Azonban ez utóbbi eljárás csak akkor alkalmazható, ha a mag a fán már megbarnult s a lehullásra elkészült. A gyűjtött magot kellő utóérés és megszáritás után kézben való dörzsölés, nagyobb mennyiségekben pedig cséplés és szórás által szabadítjuk meg a szárnyaktól. Ha a mag egy évig szárazon feküdt, már igen hiányosan csirázdik, azért vagy ősszel, vagy következő tavasszal kell vetni; vagy pedig — mivel nagyobb részint vetés után csak egy év múlva csirázdik — egy éven át föld alatt tartani, mi a következő módon történik:

A magot leszedése után, vagy ha már tavaszig szellős helyen tartottuk, tavasszal száraz helyen ásott 1—1½ láb (33—50 cm.) mélységű, síma falakkal bíró árkokba 4—6" (10—15 cm.) magas rétegben elterítjük; azt vékonyan száraz lombbal vagy szalmával, s azután földdel 6" (15 cm.) magasan befedjük. Az árok helyett áshatunk több síma falu gödröt is s különben hasonlóan járunk el.

A gyertyánnak vetés által való megtelepítése igen bizonytalan s a fennforgó viszonyok közt szabad téren éppen kizárandó, mert a mag egyenetlenül kél, a fiatal magoncza nagyon nehezen nő s gyökere nem hat mélyen, úgy, hogy csak nagyon nedves évben lehetne megmaradására számítani; a fiatal növények az első években az anyafák védelmére szorulnak, melyeknek koronái őket a nap égető sugaraitól s a talaj felső rétegét, melyben gyökeredznek, a szárító szelektől védik. Szabad téren nem marad tehát egyéb hátra az ültetésnél.

Az ültetőket gyertyános erdők hiányában csemeterkerekben vagyunk kénytelenek nevelni a már másutt leirt módon, de azon megjegyzéssel, hogy az egyévi bevermelés után elvetett magot, míg kicsirázik, jegenye-fenyő*) ágak-

kal, vagy ha ilyen nincs, szalmából vagy kákából kötött gyékényekkel vagy nyálábokkal betakarjuk, hogy a föld folytonosan nedvesen maradjon, s ezeket csak akkor vesszük le mikor a csirázást, illetőleg a törzsecskék felemelkedését már gátolni kezdenék. De mostantól fogva már a kibuvó növénykéket kell védelmeznünk a nap sugarai, s a föld legfelső rétegét a kiszáradás ellen. E célra legalkalmasabbak lesznek az erdei fenyőnél már ismertetett árnyalók.

A gyömlálást sem szabad elmulasztani, midőn az szükséges.

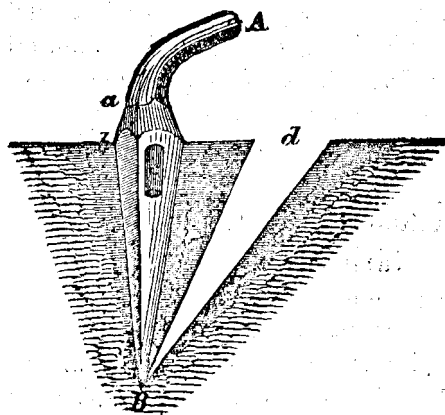
A magoncza az első 3 év alatt alig nőnek 4—6 hüvelyk (10—15 cm.) magasra, s vezérgyökereik sem megy mélyen a földbe; azért ily korban sovány, száraz helyekre azokat kiültetni nem volna tanácsos. Hogy tehát biztosan járjunk el, azokat még 2—3 évig iskolázni szükséges. A 3 éves csemetétet tehát most egymástól egy lábnyi (33¼ cm.) távolságra a faiskolában szétültetjük, az igen hosszú gyökereket illően megcsonkítjuk, hogy annál sűrűbb és kekededebb gyökérzetet nyerjenek, s e műtétnek megfelelően ágaikat is visszametszük, hogy természetük kupalakot kapjon. Mintegy 3 év múlva már oly csemetéink lesznek, melyeket már állandó helyükre kiültethetünk.

Száraz és szeleknek kitett talajon igen ajánlatos a gomos ültetés. A gomos ültetőt magról neveljük, mely alá a talajt úgy választjuk és készítjük el, mint az fennebb előadva volt. A ritkán vetett, földdel vékonyan behintett s azután lehengerelt vagy betapotott magból 3—4 év alatt használható gomos ültetőket nyerendünk.

Az ültető gödrök elkészítésére és az elültetési eljárásra nézve itt semmi újat és különöst nem mondhatunk. Az ültetési időszak őszi vagy tavaszi.

Végre nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy északi, hűvös lejtőken, északkeleti szelek ellen védett helyeken és különösen védertvény alatt 2—3 éves apró csemetéknek kiültetése is sikerre vezethetne; mit igen olcsó módon lehetne eszközölni akár csupasz gyökérrel a Buttár-féle vassal, akár pedig gomostól a Heyer-féle kicsiny ültető furóval (lásd erdei fenyőnél.)

A Buttár-féle vagy ültető vas alakját a mel-

lékelt ábra mutatja; A-tól B-ig 12" (33 cmeter) hosszú; Aa gömbölyű fogantyú bõrrel van bevonva; bB része elõl lapos. Rajta át szij átfüzésére lyuk van, hogy elõbbi segítségével a munkás hátára vehesse. Sulya

5—6 font. E számmal következõleg történik az ültetés. A talaj az ültetésre 12" (33 cm.) mélyen foltonként vag-

*) A luczfenyő azért nem jó, mert tüit nem sokára lehullatja.

pásztánként megdolgoztatik. A munkás balkezébe egy csomag ültönczöt vesz, jobb kezével a vasat függélyes irányban b-ig a megdolgozott földbe szurja vagy jobban löki, hogy a vasnak nehézsége is segítse az erő kifejtésében; most a vasat a földben hagyva, jobb kezével egy ültönczöt kivész, s azt a balkéz mutató és hüvely ujja közé veszi; ekkor a vasat megint kihuzza, az ültönczöt a balkézvel tövéig a lyukba tartja, a jobbal pedig a vasat a lyuktól 1 hüvelyknyire (1 1/2 cm.) rézsut irányban megint beszurja d-nél, annak hegyét az előbb szurt lyuk fenekére irányozva; a vasat most felegyenesíti, hogy a felette levő földet jól a csemetéhez nyomva az első lyukat betömje; végre egy távolabb irányzott szurás vagy ütés által a második lyukat is elzárja. Száraz, szélnek kitett, verőfényes, védtelen oldalon azonban ezen eljárás sikertelen maradna.

A szárító szelek elleni védelmet ellehetne érni már felkapott erdei-fenyő sorok által, melyek a szárító szelek irányára függélyesen egymástól néhány öl távolságra lennének előre megtelepítendőek. Ezek közé ákác vagy Aylanthus előertvény jőne, mely alá, midőn a talaj általuk a naphevétől illően biztosítva volna, a gyertyánt ültethetnők a fenebbi módokon. Egyébiránt ily eljárás mellett, valamint ritkán ültetett, s a talajt már felényire beárnyaló, vagy pedig egy pár év múlva leendő levágásra szánt és jól megritkított erdei fenyő és tölgy állatok alatt a vetés is sikerre vezetne, még pedig annál biztosabban, mennél nyirkosabb a talaj.

A vetés itt nagyon egyszerűen történik. A talaj foltonként könyvedén dolgoztatik meg, a mi befüvesedett talajon fű és gyomokkal benőtt takarónak behuzásából, és a közvetlen ez alatt levő többé-kevésbé televényes rétegnek vas gereblyével való könnyű felkarmolásából áll. Ha azonban a talaj nagyon kötött és anyagos, azt fel kell kapálni apróra, s megint letapotni. Ha a talaj lombbal és éretlen korhadékkal van takarva (pl. fenyőerdőben), ezt először le kell huzni, hogy a nedvet jobban tartó, érett korhadékkal elegyedett földre jöhessen a mag, mely mindenik esetben csak a fenebbi módon elkészített foltokra szóratik gyéren, s a földdel gereblye segítségével csak annyira elegyítettik össze, hogy épen eltakarva legyen. Jó még a gereblye fokával a földbe veregetni vagy letaposni. A megszedése, eltartása és a vetés idejéről már e fejezet elején szólottunk.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Cserhalom táj, május 17-én.

1834 óta a mostanihoz hasonló szép tavaszt a most élő nemzedék nem ért. Az eke már márczius 10—15-én kiment. Április 14—15 a gyümölcsfák elvirágoztak mart. 31. és április 15. a R.-hőmérője 30°-ig emelkedett. Vethett a gazda kényelemmel, s a rettegett széna szükét pótolta a korai legelő. Az őszi vetések gyönyörűen fejlettek; csak a késziéket rongálta meg a szárazság. És midőn a szárazság már-már agált okozott, jött a máj. 7-től kezdve

maig tartó esőzés, melyek folytán minden tavaszvetés kelt s épül és biztosítva lett széna-termésünk is a meleg mindig felül lévén, az esőzés tartama alatt is a 10 fokon. Mindenféle házi állat egészséges, sőt van az a példatlan eset, hogy április 14-kén a méhek elkezdték a rajzást s e hó elejével nagyban folytatták. A szálló gyönyörűen fejlett, néhány nap múlva, tehát 3—4 héttel mint rendszeren szokott, virágozni fog, és lesz gyümölcsünk is; jóllehet, hogy az aszály alatt felszaparodott bogarak sok kárt tettek.*

Ma járt le a beszerzői híres országos vásár. És a marha ára felemelt áron jól kelt. Kivált a csontos ökröket vásárolták nagyban. De a gabona ára folyvást olcsó. S nincs kelete az ipar és kereskedelmi cikkeknek.

V. E.

* Az erdélyi részben pusztított fagyról lapunk zártáig (május 26-án délig) a következő tudósításokat vettük:

Sz.-Udvarhely, május 21-én 1876.

Szomorú újdonságról kell önt értesítenem, folyó hó 21-ki viradó nap sok szép reményeinket a fagy által tönkretette. — Gyümölcsünkben általa teméntelen a kár — úgy őszi vetéseink közül a rozs bár éppen most virágzóván, valószínű a kár nagysága.

Solymosy János.

Gernyeszeg, május 22-én 1876.

Tegnapra viradólág erős fagy leforázta a szállókat, virágzásban levő rozsainkat, tengerit, mindenféle gyümölcsöt, és kényesebb kerti veteményeinket. Erős északi szél, látkörünkbe eső északi és keleti havasok hóval fedték. A kár nagyságát ma még nem is tudjuk teljesen megítélni. Dús őszi hüvelyben álló repczénk is oda van.

Gálffy Sándor.

Felvincz, május 23. 1876.

Az április havában tartott szárazság következtében, minden ember az eső után sovárgott, a várt eső május 7 és 8. napjain megis érkezett, a mely a mennyire megörvendezettette a gazdaközönséget, ép annyira megszorította, mert 10—12 napon át tartott esőzés közé északi és keleti szél vegyülvén, a levegőt annyira lehűtötte, hogy május 21-ére viradólág békövetkezett a nagy fagy és dér, mely a pompáson diszlett növényvilágot leforázta.

Ezen elemi csapásból Felvincznek is kijutott, mert 140 holdat tevő nagy termésel biztatott szőlőhegyeit annyira semmivé tette, hogy alig egy tizenhatodrészt maradt meg; ez is összezuzolva. — A szőlő termésben történt kár a hatvanezer frtot meghaladja, ezenkívül az ínas növények és gyümölcsök is semmivé lettek; de még ezekkel nincs vége a csapásnak, van egy más csapás is, az t. i. hogy az egerek nagy sergo a buzavetéseket meg-

*) Azóta a keserű kiábrándulás ott is bekövetkezett. Szerk.

lepte, a mely annyira pusztít, hogy sok helyeken felinél többet megsemmisített a termésből, ezen ellenségnek hasonló púsztitó társa valami apró fekete bogár,*), ez a sarlós gabona szálát és kalászát támadta meg s annyira pusztít, hogy ha a két ellenség a pusztítást aratásig folytatja, a szegény gazdának csak a tarló marad.

Magyari György.

EGYVELEG.

* Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya június havi rendes ülését kivételesen június 1-én azaz csütörtökön d. e. 11 órakor fogja megtartani, miről a t. tagok ezennel értesítetnek. Elnök ur őnmilga megbizásából: Gam auf Vilmos, egyleti titkár.

* Sajtó hiba igazítás. Az „Erdélyi Gazda“ 20 számában az első hasáb 4 sorában „elvé“ helyett „első“; a 155 lap első hasábjának 26 sorában „1875“ helyett „1815“ lesz olvasandó.

* Halálozás. Peters Ker. János a szlavoniai földmívelési egylet buzgó és szakavatott titkára f. hó 14-én elhunyt. Békeporaira!

* A fagykár, melynek bekövetkeztét erdélyrészi gazdáink a hosszas hideg esőzés után az idő kiderültével rettegve várták, három napon keresztül május 20-ára, 21-ére s 22-ére csakugyan beállott, még pedig oly mérvben, mely a legnagyobb pessimista félelmes várakozását is messze tulszárnyalta, sőt az eddigi hírek szerint az egész continensen kisebb nagyobb mértékben pusztított. Magyarország nagy részében megsemmisült a szőlő és gyümölcsstermés teljesen, kevésbé sújtott vidékeken a kár 25—50- és 80 %-ig is terjed. Erdélyből még eddig nagyon kevés megbízható tudósítás fekszik előttünk, a kár azonban itt is rendkívül nagy. Kolozsvár szőlői teljesen elfagytak, a gyümölcsstermésre pedig alig van reménység! A mezei termékek közül sokat szenvedett a rozs, ott, hol a fagy virágjában érte, továbbá a gyönyörűen indult repce is, török buzában eddigi tudomásunk szerint aránylag kevesebb a kár. Kényesebb kerti terményeink majdnem teljesen megsemmisültek, a mit lehet, újabb vetéssel igyekeznek pótolni. Az erdélyi gazdasági egylet kertészeti szakosztályának május hó 24-én tartott ülésében tárgyalás alá vévén a fagy után megejtendő teendőket, érett megfontolás után a szőlősgazdáknak melegen ajánlja, hogy egyelőre a szőlőt 8—10 napig, ha az idő hűvös marad esetleg két hétig is — nyugodni hagyják és csak azután ha agginból, tőkéből vagy termőfából megindul a hajtás, fogni hozzá a munkához, kiválasztani s meghagyni az új magfát, egyáltalában ujlag idomítani a tőkét. A gyümölcsfák a szenvedett károkat gyümölcsük elhullatásuk után ki fogják épülni, kivált ha a nyári takarításra kellő gond leendő fordítva, mely csakis a második

nedvkeringés lefolyása után, tehát július, közepén lesz megejtendő, egyuttal megemlítjük, hogy városunk t. polgármestere Simon Elek urnak több szőlősgazda nevében nyilvánult óhajtására az erdélyi gazd. egylet elnöksége azonnal intézkedett, miszerint szőlészeti vándortanáruink Fekete Pál mielőbb Kolozsvárt megjelenjék, hogy az illetőket tanácsaival és gyakorlati utmutatásaival támogathassa.

* Figyelmestetés. Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya 1875. december 6-án tartott üléséből a szőlészeti pályakérdést újból kitűzte. Miután ezen 35 db arannyal díjazott pályázat határideje 1876. július hó 1-én déli 12 órakor lejár, jó eleve figyelmeztetjük a pályázni kívánókat, hogy műveiket a szokott modorban fennirt napig beküldeni sziveskedjenek. Bővebb részleteket az „Erdélyi gazda“ mult évi 51. száma tartalmaz, honnan összes erdélyi laptársaink és a szaklapok azt annak idején át is vették.

* Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldetett: Vegytan középtanodai s magánhasználatra különösebben, reál-, gazdasági s kereskedelmi tanintézetek számára. Legújabb adatok nyomán írta: Dr. Koós Gábor, a debreczeni reáltanodában vegytan tanár. Szövegbe nyomott számos ábrával. Debreczen, kiadja ifj. Csáthi Károly gazdasági akadémiai könyvtár. — Az új cselédtörvény. Törvényezik a cseléd és gazda közötti viszony szabályozásáról a gazdasági munkásokról és a napszámosokról. Kolozsvár 1876 Stein János kiadása. Ára 20 kr., postán bérmentve küldve 22 kr. — Könyvjegyzék VII. VIII. Petrik Géza ódonadászatából (hol van Brassay bácsi? Szerk.) Budapest, IV. Károlyutca 21. szám.) Tartalom: Történet. Földrajz. Bölcsészet. Theologia. Jogtudomány. Nemzetgazdaszat. Politika. Statistika. Nyelvészet. Neveléstan. Irodalomtörténet. Ókori remekírók. Vegyes művek. Orvos- és természettudomány.

* Mit kell tudnunk a cserebogárról és miként lehet pusztítani? A cserebogár mindenki előtt ismeretes rovar, a mezei mívelésre, mint az erdőgazdászatra nézve egyaránt felette kártékony. Április végén vagy május elején, a lombhajtás idején, néha nagy seregekben jelenik meg (rendesen minden 4. évben), s nemcsak, mint bogár — a zelnice-megy kivételével — valamennyi fa leveleinek és bimbóinak megrágása, sőt teljes felemésztése által okoz kiszámíthatlan kárt, hanem még sokkal kártékonyabbá lesz, mint álcza (pajod), mely állapotában harmadik évétől kezdve a fák gyökereit s főleg a fenyőfák finom szálgyökereit rágja le, mely módon már számtalan ertést, faiskolát és veteménykertet meg fiatalost tett tönkre. Megjelenése után két hét múlva földbe furja magát, hol aztán a nőstény több egymástól távol fekvő 4—8 hüvelyk mély lyukba 12—30 darabot számláló rakásokban mintegy 80 petét rak, s aztán elhal. A petéből 4—6 hét lefolyta után kibúvik az álcza s igen falánk, úgy, hogy rövid idő múlva $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ hüvelyknyi hosszú s igen vaskos lesz addig, míg a tél beáll, midőn összegöngyölödvé téli álmába merül. Tavasszal ismét föléledvén, olytatja mult évi életmódját, míg nem 3. vagy 4-ik évében úsz-

*) Tiszteletteljesen kérjük a t. tudósítót, sziveskedjék e fekete bogárból néhány ép példányt üvegen vagy katalyaban és a sörtett növényekből is néhányat mielőbb hozzánk beküldeni. Szerk.

ezl egész 1—2 láb mélyen a földbe száll, hol magának ké-snyelmes, simitott falakkal ellátott lakást tur, s bábbá változik és 4—6 hét mulva, tehát a tél elején, mint cserebogár ujjá szü-letik. Minthogy azonban akkor még igen gyenge, tavaszig laká-ban marad, mi alatt teste megkeményedik s megbarnul. Ekkor aztán sok bajjal a napvilág felé törekszik, hol — mint bogár — ártalmas életmódját a fákon folytatja. Rendesen csak este eszik és pázrik, nappal majdnem mozdulatlanul a fákon marad, főké-

pen, ha éjjel nagy harmat volt. Messze soha sem repül, s hegy-oldalokon nem szivesen száll át. (Gy. m.)

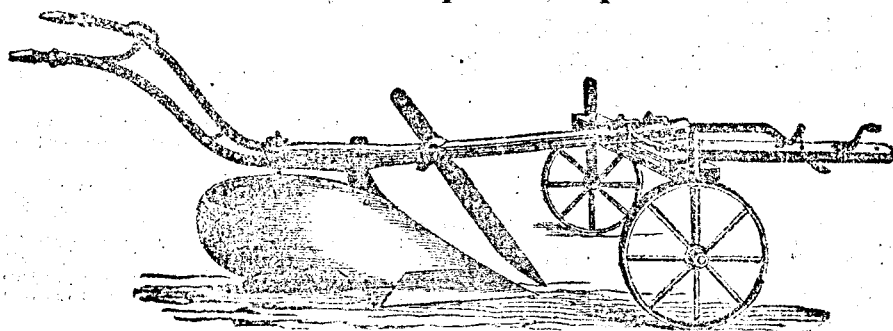
Piaczi árainkat illetőleg megjegyezzük, hogy la-punk zártáig Torda és Vajda-Hunyad újabb heti vásáraitól tu-dósítást nem vettünk, a dévai gabonaárak 100 kilogrammon-ként vannak jegyezve.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapesten, Lipót-utca 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitűnő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-törőit, rostáit stb. jutányos ár mellett.

Árjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan tel-jesít

Gubicz László.

(7)

(12—26)

A Victoria biztosító-társaság

Kolozsvártt.

f. év ápril hó 5-ére hirdetett rendkívüli közgyűlését a részvényesek határozatképes számmal meg nem jelenése miatt nem tarthatván meg,

második rendkívüli

közgyűlés hirdettetik

mely folyó év május hó 30-án délelőtt 10 órakor

A VÁROSHÁZ NAGY TERMÉBEN

fog megtartatni.

Ezen második rendkívüli közgyűlés, az elsőre is kitűzve volt következő tárgy: „A kereskedelmi törvény-hez alkalmazott új alapszabályok tárgyalása és a rész-vény-tőke rendezése“ felett, tekintet nélkül az ott meg-jelent tagok számára, határozni fog.

Kelt Kolozsvártt, 1876. május 6-án, az igazgató-választmány megbízásából.

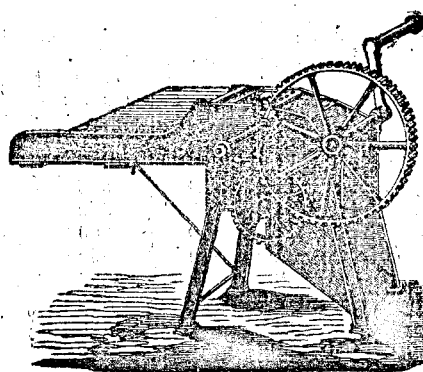
A „Victoria“ biztosító-társaság igazgatósága.

Alelnök: Igazgató: Vezérigazgató:
SIMON. WAGNER. SZÁSZ.

(17.)

(3—3)

TAUFFER FERENCZ

KOLOZSVÁRTT.

Ajánlja a már ösmeretes Mayer-féle amerikai szegszerke-zetű vert vasból készült cséplő-gépjeit, kézi- és lóerőre új javi-tással, Mayer Trieurs konkoly választó és különböző szelelő rostáit **kedvező fizetési feltételek mellett.**

(3)

(21—52)

Meghívás a „VICTORIA“ biztosító-társaság tizedik rendes közgyűlésére.

A „VICTORIA“ biztosító-társaság t. cz. részvényesei, a Kolozsvártt, 1876. május hó 31-én délelőtti 10 órakor a városház nagytermében tartandó

tizedik rendes közgyűlésére

az alapszabályok 25. 26. §§-ei értelmében ezennel tisztelettel meghívatnak.

A rendes közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgató-választmány előterjesztése az 1875-ik üzletév eredményéről.
2. A számadás felett határozás.
Kelt Kolozsvártt, 1876. május 6-án, az igazgató-választmány megbízásából.
3. Indítványok.
4. Választások a kereskedelmi törvény kiváratához képest átírdomított szabályok értelmében.

(1) (12—20)

A „VICTORIA“ biztosító-társaság igazgatósága:

alelnök: SIMON.

igazgató: WAGNER.

vezérigazgató: SZÁSZ.

Kivonat az alapszabályokból.

25. §. Közgyűlésen minden részvényesnek megjelenési és tanácskozási joga van. A szavazatot illetőleg minden 2 új részvény egy szavazatra ad jogot. A részvényekre nézve a szavazati jog a régi alapszabályok szerint változatlanul marad.

Tíz szavazatnál többet senki sem bírhat. Távol levő részvényesek közönségesen csak szavazatképes részvényesek által képviselhetik magukat, azonban a határozott névre szóló régi részvényeseknél megengedtetik, hogy férjes nők férjeik, kiskorúak és gyámság alatt lévők gyámjaik és gondnokaik, testületek, alapítványok választott meghatalmazottjait által képviseltesse, babár az ily egyének részvényesek nem volnának is.

Tíz szavazatnál több egy kézben ily megbízás útján sem egyesíthető, bele érve ebbe már a saját szavazatszámot is. 26. §. Eg ébiránt a részvényeseknek a azok képviselőinek a közgyűlésen joggyakorolhatos tekintetéből hivatalos igazoló jeggyel kell magukat ellátniok, mely jegy birtoklójának nevét, állását, a képviselt részvények és az azok után járó szavazat számát foglalja magában, mely jegyek szavazat alkalmával mindenkor, tanácskozás alkalmával pedig szükség esetén felmutatandók.

E czézből az igazgató-választmány minden közgyűlés előtt saját kebeléből két tagot választ, kikhez az igazgatóság maga részéről egy harmadikot nevez, kik együtt képezik az igazoló bizottmányt, mely közgyűlés előtt egy héttel folytonosan együtt ülven, a szavazatot igazoló részvények a közgyűlés előtt legalább 3 nappal ennél leteendő, a meghatalmazványok hozzá beadandók, s az általa megvizsgált részvényes jogosítvány és meghatalmazványok alapján az igazoló jegyeket kiadja, eljárásáról a közgyűlés elé terjesztendő jegyzőkönyvet és névjegyzékét vezetvén.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Piaci árak.

A h é t i v á s á r		Egy hectoliter (=1.62 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178.55 bécsi font)		1 köbméter (=0.14 bécsi köböl)	1 kilogramm (=1.78 bécsi font)
h e l y e	n a p j a	tiszta b u z a	elegy b u z a	roz s	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha h u s
á r a k r a j c z á r o k b a n											
Besztercze	máj. 16.	650	—	260	—	235	225	—	—	—	—
Brassó	máj. 19.	720	536	370	392	300	348	—	—	—	36
Csik-Szereda	máj. 17.	700	600	500	400	300	400	400	180	125	30
Décs	május 23.	400	360	220	—	160	210	520	155	450	32
Déva	máj. 20.	780	690	595	485	790	390	230	110	136	32
Erzsébetváros	máj. 20.	650	500	400	—	300	300	250	150	300	32
Gy.-Sz.-Miklós	máj. 20.	675	590	350	350	215	350	245	75	—	32
Fogaras	máj. 19.	610	400	285	—	245	245	300	—	500	34
K.-Fehérvár	máj. 20.	760	550	500	—	—	300	400	180	300	38
Kolozsvár	május 25.	680	460	400	—	300	280	210	110	360	40
M.-Vásárhely	máj. 18.	584	350	356	270	220	230	280	50	335	32
Naszód	máj. 18.	660	500	330	300	210	260	200	100	125	30
Nagy-Enyed	máj. 18.	650	525	350	—	326	288	290	50	444	36
N.-Szeben	május 23.	765	730	680	630	310	744	240	—	325	40
S.-Sz.-György	máj. 22.	670	610	370	450	300	350	440	100	200	34
Szamosújvár	május 22.	720	460	400	—	270	230	300	75	400	34
Sz.-Régen	máj. 18.	737	465	300	295	250	280	140	75	220	24
Sz.-Udvarhely	május 16.	650	425	345	—	260	325	250	100	300	36
Torda	april. 15.	660	500	360	300	270	230	250	120	1100	32
V.-Hunyad	május 13.	550	428	370	—	250	280	200	100	600	36

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

10/16 lap	széri hirdetőkör											
	1-1		1-3		1-6		1-12		1-24		1-52	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—	—
7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—	—
3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—	—
1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—	—
—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50	—

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

TARTALOM:

Az erdélyi pincze-egylet pinczéiben. — Bivaltartó gazdáink érdekében. — Utmutatás a Mozóság kopárainak befásítására. — Levelezés. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaczi árak.